KÜLTÜR BAKANLIĞI
HALK KÜLTÜRLERİNİ ARAŞTIRMA ve GELİŞTİRME
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINLARI : 188
HALK MÜZİĞİ VE OYUNLARI DİZİSİ : 10

RAMAZAN GÜNGÖR ve ÜÇ TELLİ KOPUZU

Savaş EKİCİ

ANKARA - 1993

KÜLTÜR BAKANLIĞI
HALK KÜLTÜRLERİNİ ARAŞTIRMA ve GELİŞTİRME
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINLARI : 188
HALK MÜZİĞİ VE OYUNLARI DİZİSİ : 10

RAMAZAN GÜNGÖR ve ÜÇ TELLİ KOPUZU

Savaş EKİCİ

ANKARA - 1993

İçindekiler

Önsöz 7
Giriş 9
I. Bölüm
Ramazan Güngör'ün Kullandığı Sazların Özellikleri 12
II. Bölüm
Ramazan Güngör'ün Üç Telli Kopuzu Çalma Şekilleri 16
Şekilleri Gösterirken Kullanılan İşaretlerin Açıklamaları 17
Oluşan Ritm 18
Parmakların Vuruş ve Çekiş Şekli 18
III. Bölüm
Ramazan Güngör'ün Yaptığı Akortlar (Düzenler) 20
Boğma Düzeni 20
Kopuz Düzeni 20
Zeybek Düzeni 21
Bozuk Düzen 21
Çiftetelli Düzeni 21
Kaval Düzeni 21
Misket Düzeni 22
Akortların ve Dizilerin Şeması 22
IV. Bölüm
Ramazan Güngör'ün Yaptığı Düzenlerde Kullandığı Diziler 23
Boğma Düzeni 23
Kopuz Düzeni 23
Zeybek Düzeni 24
Bozuk Düzen 24
Çiftetelli Düzeni 24
Kaval Düzeni 25
Misket Düzeni 25
V. Bölüm
Ezgilerin Tek Sesli Notaları 26
Boğma Düzeni 26
Zeybek 26
Kopuz Düzeni 28
Sarı Mehmet'in Ezgisi 28
Peşrev 29
Zeybek 31
Zeybek 32
Serbest Ezgi 33
Hareketli Zeybek 33
Zeybek Düzeni 34
Çiftetelli 34

4 - 1
... ve 1510 sayılı onayı ile
...ıştır.

ISBN 975 - 17 - 1158 - 1
Kültür Bakanlığı'nın 14 Nisan 1993 tarih ve 1510 sayılı onayı ile 6000 adet bastırılmıştır.

IKAPAN YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
Tel: (4) 431 33 03 - 431 99 65

İÇİNDEKİLER

Önsöz 7
Giriş 9
I. Bölüm
Ramazan Güngör'ün Kullandığı Sazların Özellikleri 12
II. Bölüm
Ramazan Güngör'ün Üç Telli Kopuzu Çalma Şekilleri 16
Şekilleri Gösterirken Kullanılan İşaretlerin Açıklamaları 17
Oluşan Ritim 18
Parmakların Vuruş ve Çekiş Şekli 18
III. Bölüm
Ramazan Güngör'ün Yaptığı Akortlar (Düzenler) 20
Boğma Düzeni 20
Kopuz Düzeni 20
Zeybek Düzeni 21
Bozuk Düzen 21
Çiftetelli Düzeni 21
Kaval Düzeni 21
Misket Düzeni 22
Akortların ve Dizilerin Şeması 22
IV. Bölüm
Ramazan Güngör'ün Yaptığı Düzenlerde Kullandığı Diziler 23
Boğma Düzeni 23
Kopuz Düzeni 23
Zeybek Düzeni 24
Bozuk Düzen 24
Çiftetelli Düzeni 24
Kaval Düzeni 25
Misket Düzeni 25
V. Bölüm
Ezgilerin Tek Sesli Notaları 26
Boğma Düzeni 26
Zeybek 26
Kopuz Düzeni 28
Sarı Mehmet'in Ezgisi 28
Peşrev 29
Zeybek 31
Zeybek 32
Serbest Ezgi 33
Hareketli Zeybek 33
Zeybek Düzeni 34
Çiftetelli 34
Kocaoğlan Zeybeği 36
Zeybek 38
Zeybek 39
Bozuk Düzeni 39
Bozuk Düzen'den Hareketli Bir Ezgi 39
Bozuk Düzen'den Peşrev 40
Bozuk Düzen'den Oyun Havası 41
Bozuk Düzen'den Bağlar Havası 42

Çiftetelli Düzeni 46
Çiftetelli 46
VI. Bölüm
Ezgilerin Eşlik Sesleri ile Birlikte (Çok Sesli) Notaları 47
Boğma Düzeni 47
Zeybek 47
Kopuz Düzeni 49
Peşrev 49
Zeybek 51
Zeybek 52
Serbest Ezgi 53
Hareketli Zeybek 53
Zeybek Düzeni 54
Çiftetelli 54
Kocaoğlan Zeybeği 56
Zeybek 58
Zeybek 59
Bozuk Düzen 60
Bozuk Düzen'den Hareketli Bir Ezgi 60
Bozuk Düzen'den Peşrev 61
Bozuk Düzen'den Oyun Havası 62
Çiftetelli Düzeni 63
Çiftetelli 63
VII. Bölüm
Ramazan Güngör'den Derlenen Sözlü Ezgiler 66
Ölelim Yar 67
Ayşem 69
Kullanılan İşaretlerin Anlam ve Açıklamaları 71
Yararlanılan Kaynaklar 71

1990'lı yıllar yalnız Türkiye toplumunda değil, tüm dünya coğrafyasında da ilginç oluşumların ve onlara bağlı gelişmelerin yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde Bakanlığımın politikasının özünü, demokratikleşme çabalarının toplumumuzda yaygınlaştırılması oluşturmaktadır. Çoğulcu, katılımcı, çağı yakalamış insanların ürünleri ile bütünleşmiş bir kültür politikası temellendirilmesi amaçlanmıştır.

İnsanlığın geçirdiği büyük dönüşümlerin ve değerlerin arkasındaki kavramlar **"Kitap"** ve **"Okumak"**tır. Ne görselliğin gücü, ne de iletişimin durmak bilmeyen teknolojik gelişmeleri, bu iki kavramın insanlara özgü haz duygusu nedeniyle hiçbir zaman önemini yitirmeyecek, özelliği ve önemi dünya durdukça sürüp gidecektir.

İnsanlar günlük yaşama biçimleri, dünyadaki olumlu olumsuz gelişmeler, etkileşimler, olaylar, üzüntüler ve sevinçler içinde düşünce üretip kendilerini yenileyecekler ve bu çabadan da hiçbir zaman vazgeçmeyeceklerdir.

Geniş ufukları olan, düşünen, düşündüğünü açıklayan, görsel iletişim araçlarının verdikleriyle yetinmeyen, kültürlü insanların yaşadığı özgür ve demokratik ortamı olan, geleceğin, 2000'li yılların Türkiyesi için bu kavramların yerleştirilmesi çok önemli. Bunun sonunda kitabı isteme, sahip olma ve bundan haz duyma duygusunun yaygınlaştığı insanların Türkiyesi, okuyan, yazan Türkiye, düşlenenlerin gerçekleştiği Türkiye olacaktır.

Okumak ve yazmak, insanların insanca duygularının, kendi kendisiyle yalnız kalabildiği, tad alma ve haz duyma anlarının yaşandığı tek alandır. İnsanlar yaşanan bu anların sonucunda dünyamızı süsleyen fikir ürünlerini ortaya koyuyor, yetenekli kişiler ortaya çıkıyor, hepimizin, ülkemizin, giderek dünyamızın malı oluyor.

Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğümüzün çalışma alanı, kültürümüzün zenginliği göz önüne alınarak araştırma, derleme, arşivleme, yayın, tanıtma vb. konularda yoğunlaştırılmıştır. Araştırmalar; yurtiçi ve yurtdışında, yaygın ve etkin bir biçimde yapılmakta, sağlanan bilgi ve belgeler arşivlere kazandırılmakta, yayın yoluyla geniş kitlelere sunulmaktadır.

Halk kültürünün; halk edebiyatı (Masal, efsane, hikaye, türkü, mani, atasözü, destan, ağıt), halk tiyatrosu (Karagöz, kukla, orta oyunu, köy seyirlik oyunları), gelenek-görenek ve inançlar (İnanç ve töre kuralları, bayramlar, doğum, evlenme törenleri vb.), el sanatları, halk mimarisi, halk ekonomisi, halk oyunları ve müziği konularındaki bu yayınlar, kültürel özelliklerimizi yerelden ulusala, ulusaldan evrensele taşımaktadırlar. Yine, halk kültürü konulu kongre, sempozyum ve seminerlerde, kültürel değerlerimiz bilimsel platformlarda tartışılmakta burada sunulan bildiriler yayımlanarak gelecek kuşaklara aktarılmaktadır.

İnsanı, çevremizi, ulusal ve evrensel niteliklerimizi, bir yandan da kendimizi, en iyi biçimde tanıtmanın yolu kitaptan geçer. Bu gerçek ve bilinç içinde sürekli bilimi, bilgiyi araştırmanın; en iyiyi ve güzeli aramanın, kitap ve kitap okumanın çoğulcu, katılımcı, demokratik ve çağdaş toplumu yaratacağına içtenlikle inanıyorum.

D. Fikri SAĞLAR
Kültür Bakanı

ÖNSÖZ

Yörelerimize göre değişiklikler gösteren söyleme ve çalma biçimleri, geleneksel halk müziğimizin zenginliğini oluşturmaktadır.

Geleneksel yapı değiştikçe, geleneksel ağırlıklı müziğimiz giderek yok olmakta ve değişen yaşam biçimi kendi müziğini de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle geleneksel müziğin yaşayan kaynak kişilerinin çalıp söyledikleri ezgilerin derlenmesi ayrı bir önem taşımaktadır.

Ramazan Güngör, gerek bağlama çalma biçimi, gerekse bağlamadaki doğal çoksesliliği en iyi şekilde yansıtması bakımından öncelikle ele alınması gereken kaynak kişilerdendir.

Muğla'nın Fethiye ilçesinde yaşayan **Ramazan Güngör**'ün **"Üç Telli Kopuz"** olarak tanımladığı çalgısı, bu çalgıyı çalış biçimleri, yaptığı düzenler, ezgileri ve ezgilerinin özelliklerini yöresinde derledikten sonra ilgililerin yararlanabilmesi için bu çalışmamda biraraya getirdim.

Yararlı olması dileğiyle.

Savaş EKİCİ

GİRİŞ

Geleneksel halk müziğimizin geçmişi, bugünü ve geleceği konusunda birçok çalışmalar yapılmış ve yapılmaktadır. Bugüne kadar Türk Halk Müziği konusunda yapılan çalışmalar; derleme, notalama ve derlenen ezgilerin daha çok radyo kanalı ile tanıtılması (yayınlanması) şeklinde olmuştur. Bu çalışmalar sonucu radyo repertuarındaki türkü ve ezgi sayısı bugün yaklaşık 4000 civarındadır. Çoğunluğunu anonim türkülerin oluşturduğu bu ezgiler araştırmacılar tarafından derlenerek notaya alınmış veya başkası tarafından notası yazılarak radyo repertuarına kazandırılmıştır. Bilinen bu ezgi ve türkülerin birkaç katı, üzerinde herhangi bir çalışma yapılmadığı için arşivlerde beklemektedir.

Derlemeler sırasında halk müziğinin geleneksel yapısı içerisindeki çoksesliliğe örnek teşkil edecek bazı ezgiler de kaynak kişinin çaldığı şekilde notaya alınmıştır. Bugüne kadar derlenen bazı ezgilerde, fazla olmamakla birlikte bu tür örnekleri görmekteyiz (1). Yine ülkemizde oldukça yaygın bir şekilde kullanılan bağlama ailesi, gerek akort zenginliği yönünden, gerekse icra şekilleri bakımından kendi bünyesi içerisinde çokseslilik oluşturmaktadır. Bunun örneklerini çeşitli çalgı ve ezgileri örnek vererek çoğaltmak mümkündür. Fakat asıl ilginç olan, yakın bir geçmişten başlayarak günümüze kadar gelen halk müziğinde çokseslilik yapılmalı mı, yapılmamalı mı, nasıl yapılmalı tartışmaları sürerken halk bunu kendine özgü bir şekilde yapmış ve nasıl yapılacağı konusunda da örnekler vermiştir.

Bu konuya en iyi öneklerden biri de **Ramazan Güngör**'ün çaldığı ezgilerdir (2). Tamamen kendine özgü bir şekilde çaldığı ezgiler ve yaptığı akortlar, teksesliliğin ötesinde ve çoksesliliğe temel teşkil edecek türdedir.

1924 yılında Muğla'nın Fethiye ilçesine bağlı Kemer nahiyesinin Kadı Köyü'nde doğan **Ramazan Güngör**'ün asıl soyadı **"Yanatma"**'dır. Fakat bu soyadı hoşuna gitmediği için **"Güngör"** olarak değiştirmiştir. Köyünde okul olmadığı için okula gidememiş ama kendi kendine okuma yazma öğrenmiştir. Asıl mesleği olan marangozluğu askerden döndükten sonra yaparken 1949 yılında kaza geçirerek ayaklarından sakat kalmıştır. 53 yaşında evlenen **Ramazan Güngör**'ün hiç çocuğu yoktur. Tek odalı evinde hem yaşam savaşı vermekte, hem de tezene kullandığı için çalmayı sevmediği büyük boy sazların tamirini yaparak geçimini sürdürmektedir.

Saz çalmaya, kendi tabiri ile **"Üç Telli Kopuz"** çalmaya altı yaşındayken annesinin 5 kuruşa aldığı kopuz ile başlamıştır. Konya'dan gelen anne tarafındaki akrabalarında da üç telli kopuz çalan olmasına rağmen kopuz çalmayı, Fethiye'nin Kemer nahiyesine bağlı Kadıköy'de **Mehmet Fırtına** ve **Ömer Ali Memici**'den öğrenmiştir.

Bugün kopuzunu kendisi yapmakta ve kendine özgü yaptığı akortlarla çalmaktadır. Kopuzu üç telli ve altı perdelidir. Fakat son zamanlarda üç perde daha bağlayarak dokuz perdeli yapmıştır. Bunun sebebini araştırdığımızda, bozuk olan maddi durumunu düzeltmek için çevresindeki bazı eğlence merkezlerinde programlara çıkmasına bağladık. Onun çaldığı asıl ezgilerin farkına varmayan bu eğlence merkezlerindeki insanlar, piyasadaki ezgileri çalmasını istemişler ve **Ramazan Güngör** de bu ezgileri daha rahat çalabilmek için kopuzuna ilave perdeler bağlamıştır.

---

(1) Bu öneklerden biri, halk müziğine büyük emeği geçmiş olan **Muzaffer Sarısözen**'in **"Türk Halk Müziği Usulleri"** adlı kitabının 12. sayfasında verilmiştir. **"Allı Turna"** adlı ezgide kavalın horlamalı çalınması sonucu paralel beşli, dörtlü, yedili ve oktav sesler oluşmaktadır. Aynı ezgi **Picken**'in **"Folk Musical Instruments Of Turkey"** adlı kitabının 396. sayfasında da incelenmiştir.

(2) 5-9 Kasım 1990 tarihleri arasında Muğla'nın Fethiye ilçesinde mahalli sanatçı **Ramazan Güngör** ile yaptığımız derleme çalışmasının dokümanları **Kültür Bakanlığı, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Halk Kültürü Arşivi**'nde B.90.0222, B.90.0223, B.90.0224, B.90.0225, B.90.0226, B.90.0227, B.90.0228 numaralarda bulunmaktadır. Konu ile ilgili kameraman **Doğanay Çevik**'in çektiği fotoğraf ve video filmleri ise F.91.0157'den F.91.0192 arası ve B.V.B.90.0081, 90.0082, 90.0083 numaralarda bulunmaktadır.

Ramazan Güngör'ün kopuzuna benzer çalgıların Anadolu'da da yaygın olmamakla beraber kullanıldığını çeşitli kaynaklardan öğreniyoruz. **Bela Bartok**'un (3) **"Turkish Folk Music From Asia Minor"** adlı kitabının 57. sayfasında, Osmaniye'de **Kır İsmail** adlı kaynak kişinin fotoğrafında **Ramazan Güngör**'ün üç telli kopuzuna benzer bir çalgı görülmektedir. Fakat bu çalgının nasıl çalındığı ve nasıl akortlandığı konusunda detaylı bir bilgi verilmemiştir.

---

(3) **BARTOK, Bela:** Turkish Folk Music From Asia Minor. Princeton: Princeton University Press, c. 1976.

Ramazan GÜNGÖR'ün atölye olarak da kullandığı tek odalı evi...

I. BÖLÜM

Ramazan Güngör'ün Kullandığı Sazların Özellikleri: Kasım 1990 tarihlerinde **Ramazan Güngör**'ün tek odalı evinde yaptığımız derleme çalışmasında, tel sayısına göre isim verdiği kendisine ait üç adet kopuz ile tamir için gelen çeşitli ebatlarda büyük boy bağlamaları gördük (**Fotoğraf 1**).

Kendisinin tabiri ile **"eskilerden kalma"** aletler ile yaptığı üç telli kopuzları turistlere satarak veya kırılan büyük boy bağlamaları tamir ederek geçimini sürdürmektedir (**Fotoğraf 2**).

Tespit ettiğimiz üç adet kopuzu incelediğimizde bunlardan birinin diğer ikisinden daha büyük ve dört telli olduğunu gördük (**Fotoğraf 3**). Teller ikişerli biçimde alta ve üste bağlanmıştır (**Fotoğraf 4**). Dört tellinin daha çok Burdur yöresinde kullanıldığını, bu yöreye ait bilinen zeybekleri bize çalarak **Ramazan Güngör** de söyledi.

Diğer iki kopuz ise birbirinin aynısıdır. Fakat son yaptığı kopuzun ses tınısı hoşuna gitmediği için eski kopuzunu çalmayı tercih etmektedir. En çok kullandığı üç telli kopuzun alt telinin kalınlığı 0.18 mm, orta ve üst telin kalınlığı ise 0.20 mm'dir. Fakat 0,18 mm'lik tel bulamadığı için alt tel olarak 0.20 mm'lik tel kullanmıştır (**Fotoğraf 5 - Şekil 1**).

Üç telli kopuzun toplam uzunluğu 59 cm'dir. Sapı balık sırtı gibi ovaldir. Bunu hem perdeler sapın her yerini aynı derecede sıktığı için oynamasını engellemek, hem de orta telden çaldığı ezgilerden daha temiz ses çıkartmak için yapmıştır. Üst eşikte orta telin yeri sabit değildir. Üst tele doğru, orta telin bir yeri daha vardır. Boğma düzeni yaptığı zaman, orta teli üst tele doğru yaklaştırmaktadır. Bunun nedeni ise, ezgi çaldığı elinin başparmağı ile boğma düzeninde üst ve orta tele devamlı bare gibi basmasından dolayıdır. Orta teli üst tele doğru kaydırdığında, başparmağı ile bu tellere daha kolay basmaktadır. Bu değiştirmeyi sadece boğma düzeninde yapmaktadır. Diğer düzenlerde ise tellerin yeri sabittir.

Üç telli kopuzdaki perdelerin arası yarım seslerden oluşmaktadır. Yalnızca **Re-Mi** arası ve sonradan bağladığı fazla perdelerin içindeki Sol-La arası, tam seslerden oluşmaktadır. Perdelerini

Fotoğraf 1

Ramazan GÜNGÖR, yaptığı kopuzlar ve tamir için gelen büyük boy bağlamalar ile birlikte.

Fotoğraf 2

Ramazan GÜNGÖR'ün kopuz ve tamir yaptığı aletleri.

Fotoğraf 3

Ramazan Güngör'ün çaldığı **"Üç Telli Kopuz"** ve daha çok Burdur yöresinde çalınan **"Dört Telli"** çalgılar.

herhangi bir ölçü aleti kullanmaksızın kulağın göre (duyuşuna göre) ayarladığı üç telli kopu zun ses genişliği iki oktavdır. Rezonans kutusu nun (teknesinin) dıştan derinliği 11 cm, göğü tahtasının kalınlığı ise 2 mm'dir. Teller göğü tahtasına 2 veya 3 mm yakınlığındadır. Sap ku mının başladığı yerden tellerin yüksekliği ise veya 1.5 mm yüksekliğindedir. Perdelerin üst e şiğe göre ölçüleri ise şöyledir: **Si bemol** 2.4 cm **Si** 4.4 cm, **Do** 6.5 cm, **Do diyez** 8.3 cm, **R** 10.3 cm, **Mi** 13.8 cm, **Fa** 15.4 cm, **Fa diye** 16.9 cm, **Sol** 18.3 cm, **La** 20.8 cm'dir.

Fotoğraf 4

"Dört Telli" çalgının yakından görünüşü.

Fotoğraf 5

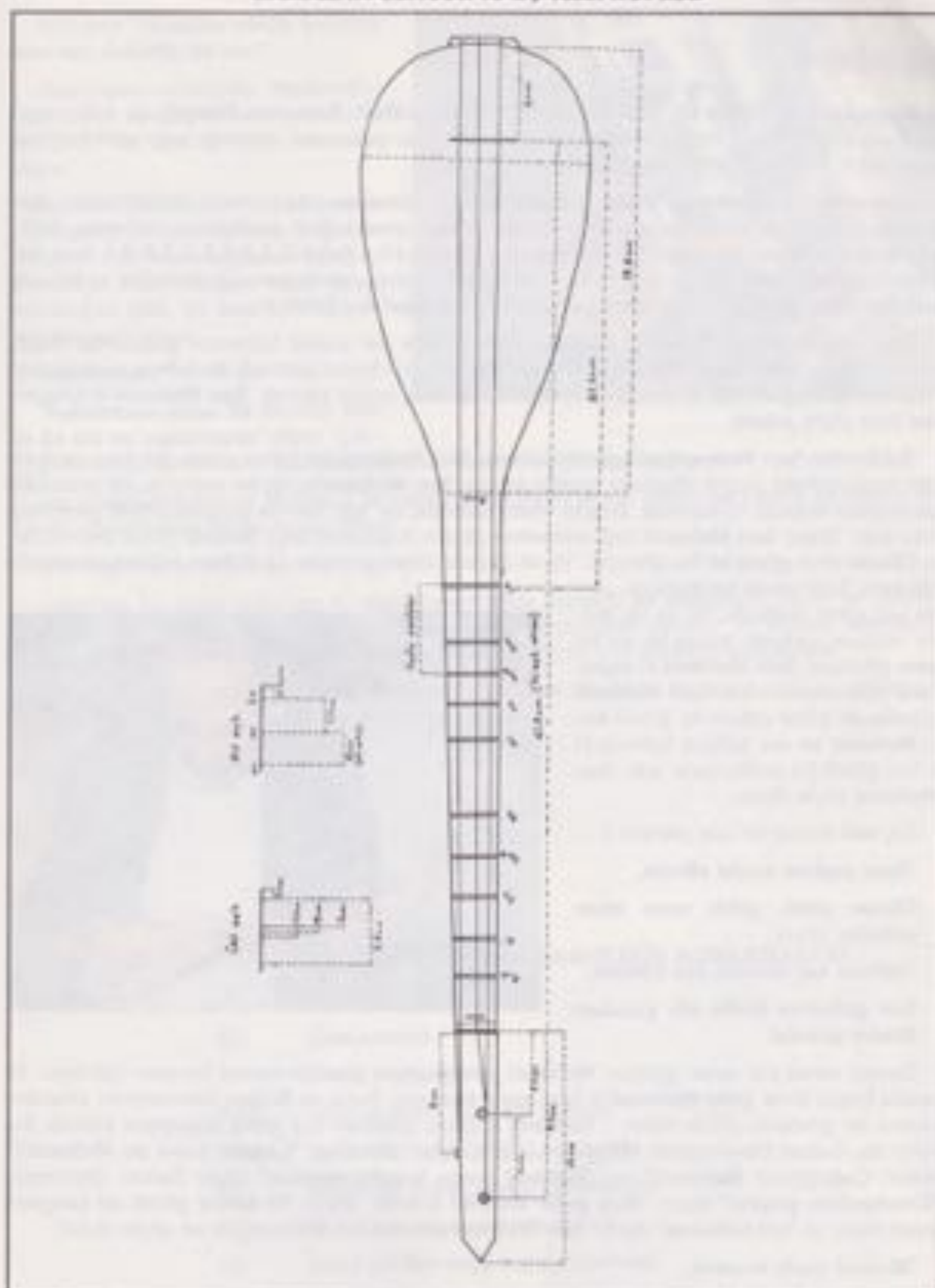
Ramazan Güngör'ün en çok kullandığ **"Üç Telli Kopuz"**

Fotoğraf 6

Tek telden, işaret parmağını yalnız alttan çekerek ezgi çalış ve elinin konumu **(üstte)** .

Şekil 1
Üç Telli Kopuzun Ölçüleri

II. BÖLÜM

Ramazan Güngör'ün Üç Telli Kopuz'u Çalma Şekilleri: Ramazan Güngör, üç telli kopuzu solak çalmaktadır. Hem parmakları ile tellere vurup çektirerek, hem de ezgi çaldığı elinin parmakları ile telleri çektirerek sesler çıkarmaktadır.

Tezene yerine kendisinin **"Tıska vurmak"** dediği, işaret ve orta parmağı ile yukarıdan aşağıya doğru vurup, aşağıdan yukarıya doğru parmaklarını değişik şekillerde çektirerek, değişik ritimlerde sesler çıkarmaktadır (**Fotoğraf 7,8,9,10,11 - Şekil 1,2,3,4,5,6,7,8,9**). Bazı ezgileri ise küçük parmağı ve başparmağı ile kopuzu tutup, işaret parmağı ile telleri sadece aşağıdan yukarıya doğru çektirerek çalmaktadır (**Fotoğraf 6 - Şekil 1**).

Özel olarak çaldığı **"Çömlek Kırdıran Havası"nda** ise sesleri kopuzun göğsünde değil, sap üzerinde telleri işaret parmağı ile çektirerek ve yine işaret parmağı ile tellere vurarak çalmaktadır (**Fotoğraf 12**). Kopuz düzeninde, 1 numaralı ezgiyi çalarak, **Sarı Mehmet**'in hikayesini bize şöyle anlattı:

"Eskilerden **Sarı Mehmet** adında biri varmış. **Sarı Mehmet** bir bahar günü ağaçların yeni çiçek veya yapraklı çiçekli ağaçların arasına gitmiş. **Sarı Mehmet**'in hiç bir şeyi yok, bir sırtındaki çantasında kopuzu dolaşırmış. Bugün senin yanında, bir gün birinin yanında böyle gezermiş kapı kapı. Sonra **Sarı Mehmet** dağ eteklerine çıkıyor, kopuzunu alıp. Bakıyor yörük beyinin kızı **Gülsün** diye güzel bir kız görüyor. Yörük beyinin kızını görüyor. O dağlara hüküm veren yörük beyi. Tabii yörük bir durduğu yerde yaz günü değil mi, bir ay bir yerde kuruyor çadırını, tutup bir ay bir yere göçüyor. **Sarı Mehmet**'in kopuzuna âşık oluyor o kız. **Sarı Mehmet** o kadar da güzel çalıyor ki. Şimdi **Sarı Mehmet** bir ara gidiyor bakıyor ki o kızı gördüğü yerde çadır yok. **Sarı Mehmet** şöyle diyor:

(Üç telli kopuz ile açış yapıyor.)

"Hani yaylam senin ellerin,

Ellerin getti, galdı ıssız esen yellerin" diyor.

"Gülsün vay Gülsün vay Gülsün,

Sen gidersen bizim ala guzuları kimler gütsün"

Ondan sonra yaz ayları geliyor. **Mehmet** yine başlıyor parmak vurma havasını çalmaya. O sırada kuşun birisi gelip **Mehmet**'in kopuzuna konuyor. Bunu da Baltacı Derebeyinin adamlarından bir görüyor. Allah Allah... **Mehmet** kopuzu çalarken kuş geldi kopuzuna kondu. Bu sefer bu, Baltacı Derebeyinin kulağına kadar gidiyor. Derebeyi **"Çağırın bana şu Mehmet'i"** diyor. Çağırıyorlar **Mehmet**'i ve **"Mehmet kuşu kondurmuşsun"** diyor Baltacı Derebeyi. **"Kondurdum paşam"** diyor. **"Kuş geldi kendisi kondu"** diyor. "**O kadar güzel mi çalıyorsun?** diyor ve **"çal bakalım"** diyor. **Sarı Mehmet Gülsün**'den bahsediyor ve şöyle diyor:

"Meşesi yayla meşesi,

Nere getti acebe benim ciğerimin köşesi" diyor.

Baltacı **"Ne demek isten sen?"**

Mehmet **"Efendim yörük beyinin kızı var. Fakirlik de var."**

Durumunu anlatıyor. **Mehmet**'in açık sözlü oluşu Baltacının hoşuna gidiyor. **"Bir ava gidelim sennen"** diyor.

Kayanın dibinde bir köyün yanına yaklaştıklarında bir kız inek sağıp oturuyormuş. İnek sağarken Baltacı Derebeyi **"Ula Mehmet kuşu kondurduğun gibi, şu kızı beri baktırabilin mi?"** diyor.

"Baktırırım."

"Baktırırsan sana 30 dönüm tarla ile bir ev yaptıracam" diyor. Çalıların arasına oturuyor ve **"Çömlek Kırdıran Havası"**'nı çalmaya başlıyor.

Kız dönüp bakıyor ve **Mehmet** ben yanıma getiririm diyor. Derebeyi yanına getirirsen sana 60 dönüm tarla ile bir ev var diyor.

Sarı Mehmet yine çalmaya başlıyor.

Çalarken, kız ineği sağarken iki dizinin arasındaki çömleği bir sıkıştırıyor, bakın iki büklüm yapıyor. Süt dökülüyor. Kız geliyor, **Mehmet**'in kopuzundan tutuyor ve iddiayı kazanıyor. Hâlâ yörede **Sarı Mehmet**'in tarlası adı ile bilinen bir tarla var' şekinde bize anlattı.

Bu hikâyeyi bize uzun hava formunda olan **"Çömlek Kırdıran Havası"**'nı zaman zaman çalarak anlatmıştır.

ŞEKİLLERİ GÖSTERİRKEN KULLANILAN İŞARETLERİN AÇIKLAMALARI

(İ) - İşaret parmak.

(O) - Orta parmak.

(Y) - Yüzük parmağı.

(O-İ) - Orta ve işaret parmağı birlikte.

(↓) - Yukarıdan aşağı doğru vurulacak.

(↑) - Aşağıdan yukarı doğru çektirilecek.

(1) - İlk çekilen veya vurulan parmak.

(2) - İkinci çekilen veya vurulan parmak.

(3) - Üçüncü çekilen veya vurulan parmak.

(4) - Dördüncü çekilen veya vurulan parmak.

OLUŞAN RİTM		PARMAKLARINI VURUŞ VE ÇEKİŞ ŞEKLİ
I.	İşaret parmağı ile alttan çekerken (Fotoğraf 6)	
II.	Yukarıdan vuruş (Fotoğraf 7.8.9)	
III.	Aşağıdan çekiş (Fotoğraf 10. 11)	
IV.		
V.		
VI.		
VII.		
VIII.		
IX.		

Fotoğraf 7 - Elini yukarıdan aşağı doğru vurmadan önceki şekli.

Fotoğraf 8 - Parmakların yukarıdan aşağı tellerden inerken aldığı konum

Fotoğraf 9 - Parmaklar yukarıdan aşağıya doğru indikten sonraki konum.

Fotoğraf 10 - Parmaklarını aşağıdan yukarı doğru çekmeden önceki konum

Fotoğraf 11 - Parmaklarını aşağıdan yukarıya doğru çekerken teller üzerindeki konumu.

Fotoğraf 12 - **'Çömlek kırdıran'** adlı ezgiyi çalış şekli

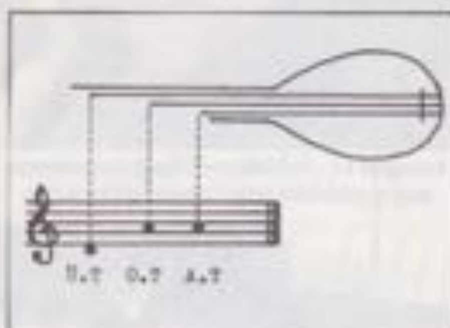
III. BÖLÜM

Ramazan Güngör'ün Yaptığı Akortlar (Düzenler): **Ramazan Güngör**'ün çaldığı ezgiler kadar yaptığı akortlar da dikkat çekicidir. Yaptığım derleme çalışmasında üç telli kopuzunu yedi değişik şekilde akortladığını (düzenlediğini) tespit ettim.

Yaptığı akortların hepsini alt tellere göre düzenlemektedir. Alt tel bazı akortlarda biraz pes (kalın) olmakla birlikte, diyapozom'un La'sına yakın bir şekilde tınlamaktadır. Bu sesi ise tellerin gerginlik durumuna göre ayarlamaktadır. Teller fazla tiz (ince) olduğu zaman, tezene gibi kullandığı parmaklarını acıttığından pesleştirmektedir. Fazla pes yaptığı zaman ise **"Sesler cızırtılı çıkıyor"** diyerek, telleri (sesleri) tizleştirmektedir. Yaptığı akortlarda, bazen alt tel ile orta tel, bazen orta tel ile üst tel, bazen de alt telin oktav sesini üst tele yaparak aynı sesi çiftleştirmektedir. Yani aynı sesi iki tele birden yapmaktadır. Bazen de her üç teli de aynı sese akortlamaktadır. Akortlarındaki bu çiftlemeleri bazen **La**, bazen de **Re** sesinde yapmaktadır. Üç telli kopuzun akortlarındaki aralıklar, temel sesin (alt telin sesi) dörtlüsü, beşlisi, ikilisi ve sekizlisi (oktavı) şeklinde olmaktadır.

Üç telli kopuzda yaptığı düzenler şunlardır:

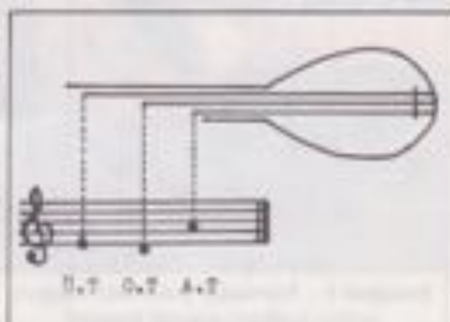
1- Boğma Düzeni
2- Kopuz Düzeni
3- Zeybek Düzeni
4- Bozuk Düzeni
5- Çiftetelli Düzeni
6- Kaval Düzeni
7- Misket Düzeni

1- Boğma Düzeni: Ramazan Güngör, bu düzeni çalış biçimine göre isimlendirmiştir. Bu düzendeki ezgileri çalarken, başparmağı ile hem üst teli, hem de orta teli devamlı boğmaktadır. Bu nedenden dolayı bu düzene **"Boğma Düzeni"** demiştir.

Beş parmağını üst tel ile birlikte orta tele de aynı anda basabilmek için orta telin üst eşikte bir yeri daha vardır. Bu düzeni yaptığı zaman, orta teli üst tele doğru yaklaştırmaktadır. Böylece orta teli de üst tel ile birlikte daha kolay boğmakta ve tellerin bu konumu çalınış kolaylığı sağlamaktadır.

Ramazan Güngör, Boğma Düzeninde, kopuzunu alt teli **La**, orta teli **La** ve üst teli **Re** sesine akortlamaktadır. Bu düzen genellikle Orta Anadolu'da **Bozlak Düzeni**, **Abdal Düzeni** veya **Hüseyni Düzeni** adıyla bilinen düzene benzemekle birlikte üst telin **Re** sesine akortlanması bu düzeni farklı kılmıştır.

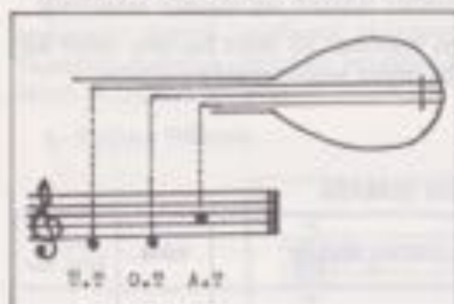

2- Kopuz Düzeni: Ramazan Güngör, bu düzenin kopuzun asıl düzeni olduğunu belirtmektedir. Bu nedenden dolayı bu düzene **"Kopuz Düzeni"** demektedir.

Anadolu'da oldukça yaygın bir şekilde kullanılan **Veysel Düzeni** veya **Bağlama Düzeni** gibi adlarla

bilinen düzenin aynısıdır. Fakat çaldığı ezgiler tamamen bilinenin dışında ve kendine özgüdür.

Bu düzende kopuzun alt telini **La**, orta telini **Re**, üst telini ise **Mi** sesine akortlamaktadır.

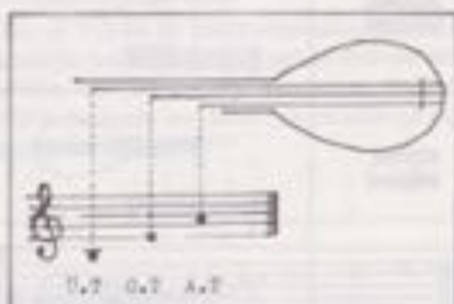
3- Zeybek Düzeni: Bu düzenin diğer bir adı da **Zurna Düzeni**'dir. Bu düzenden çaldığı ezgilerin çoğunluğunu zeybekler oluşturmaktadır.

Bilindiği gibi, bölgede çalınan zeybekler çoğunlukla iki zurnacı tarafından biri asıl ezgiyi çalarken, diğerinin karar sesinde **"Dem"** tutması şeklinde çalınmaktadır. **Ramazan Güngör** de bu düzende çaldığı ezgiler ile bölgedeki zeybek ezgilerinin zurna ile çalınış şeklini, üç telli kopuzu ile taklit etmektedir.

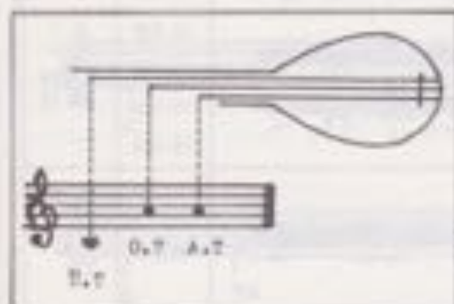
Bu düzende kopuzun alt telini **La**, orta telini **Re**, üst telini yine **Re** sesine akortlamaktadır.

4- Bozuk Düzen: Ramazan Güngör'ün bu düzene **"Bozuk Düzen"** demesinin nedeni, tellerin her birinin sesinin diğerinden farklı olmasından dolayıdır.

Bu düzenden çaldığı ezgilerde işaret parmağı ile **Si** perdesinde, orta ve alt tele devamlı basmaktadır.

Bu düzende kopuzun alt telini **La**, orta telini **Mi** üst telini **Si** sesine akortlamaktadır. Bu düzenin sesleri görüldüğü gibi iki tane tam dörtlü aralıktan oluşmaktadır. **Ramazan Güngör**, ezgilerinde sıkça kullandığı dörtlü, beşli, ikili ve oktav aralıkları kopuzunun akordunda da kullanmaktadır.

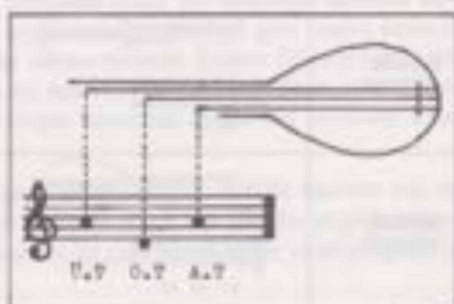

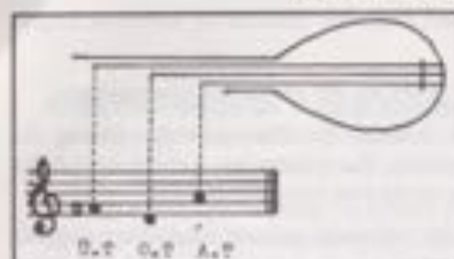
5- Çiftetelli Düzeni: Ramazan Güngör'ün çok az kullandığı bu düzende, sadece **"Çiftetelli"** adını verdiği ezgiyi çalmaktadır. Aynı adla **"Zeybek Düzeni"**'nde başka bir ezgi daha çalmaktadır.

Bu düzende kopuzun alt telini **La**, orta telini **La**, üst telini ise **pes La** sesine akortlamaktadır. Bu düzende her üç teli de **La** sesine akortlaması ve alt tel ile orta teli aynı sese, üst teli ise bir oktav pesteki **La** sesine akortlaması ilginçtir.

6- Kaval Düzeni: Bu düzende **"Çiftetelli Düzeni"** gibi **Ramazan Güngör**'ün az kullandığı düzenlerden birisidir.

Bu düzende kavalın sesini, üç telli kopuz ile taklit etmektedir. Bu düzende **"Zeybek Düzeni"**'nde zurnanın **"Dem"** sesini vermesi için yaptığı üst teldeki **Re** sesini, bu düzende kavalın horlatmalı çalınışını üç telli kopuzu ile taklit edebilmek için **La** yapmaktadır. Bu düzende kopuzun alt telini **La**, orta telini **Re**, üst telini **La** sesine akortlamaktadır.

7- Misket Düzeni: Çoğunlukla Batı ve Orta Anadolu'da bağlama çalan kişilerin yaygın bir şekilde kullandığı ve yine aynı isimle bilinen düzenin aynısıdır.

Bu düzende kopuzun alt telini **La**, orta telini **Re**, üst telini ise **Fa diyez** sesine akortlamaktadır.

AKORTLARIN VE DİZİLERİN ŞEMASI:

ADI	DÜZENDEKİ SESLERİN DİZEKTEKİ YERLERİ	KULLANILAN DİZİLER	RİTM	ÖRNEK EZGİ NO
BOĞMA DÜZENİ			1. 9/8	1
KOPUZ DÜZENİ			2. 9/8 3. 2/4 4. 9/4 5. 9/4 6. Ser. 7. 9/8	2. 3. 4. 5. 6. 7
ZEYBEK DÜZENİ			8. 2/4 9. 9/4 10. 9/8 11. 6/4	8. 9 10. 11
BOZUK DÜZEN			12. 9/8 13. 4/4 14. 9/8 15. 9/8	12. 13 14. 15
ÇİFTETELLİ DÜZENİ			16. 2/4	16
KAVAL DÜZENİ			-	-
MİSKET DÜZENİ			-	-

IV. BÖLÜM

Ramazan Güngör'ün Yaptığı Düzenlerde Kullandığı Diziler: Ramazan Güngör, üç telli kopuzunu değişik şekillerde akortlayarak çaldığı ezgilerde değişik diziler kullanmaktadır. Yaptığım derleme çalışması sırasında **Ramazan Güngör**'den derlediğim onaltı ezginin özellikleri ve dizileri şöyledir:

1- Boğma Düzeni:

Boğma Düzeni'nde çaldığı bir numaralı ezgi, 9/4'lük ve 9/8'lik iki bölümden oluşmaktadır. Bu ezgide çoğunlukla oktav, dörtlü, beşli ve yedili aralıklar tınlamaktadır. Ezginin 9/4'lük kısmında karar sesin ikinci ve dördüncü derecelerinde (Do-Mi) yarım karar vermekte, üçüncü derece sesi ise (Re) geçit sesi olarak kullanılmıştır. 9/8'lik kısımda ise daha çok dördüncü derecede yarım karar verilmiştir. Her iki bölümün karar sesi ise **Si** sesidir.

2- Kopuz Düzeni:

Ramazan Güngör'ün Kopuz Düzeni'nde çaldığı ezgilerin çoğu **Mi** kararlıdır (**Örnek nota 2,3,4,5,6,7, numaralı ezgiler**). Fakat **"Peşrev"** adlı ezgide de görüldüğü gibi başka seslerde karar veren ezgileri de vardır. Dörtlü, beşli, yedili ve oktav aralıklar Kopuz Düzeni'nde çaldığı ezgilerde de sıkça görülmektedir. Karar sesinde alt teldeki **Si** sesi ile birlikte, orta teldeki **Mi** sesine işaret parmağı ile basarak ve üst teli de boşta tınlatarak **Mi-Si-Mi** şeklinde tınlatmaktadır.

Bu düzende **"Sarı Mehmet"**'in hikayesini anlatırken çaldığı ezginin 9/8'lik kısmını tek telden yalnızca işaret parmağı ile alttan çektirerek çalmaktadır (**Ezgi No. 2**). Bu ezgide tezene gibi kullandığı elinden çok, ezgi çaldığı elinin parmakları ile çektirerek veya vurarak çıkardığı sesler çoğunluktadır.

3- Zeybek Düzeni:

Örnek ezgilerde de görüldüğü gibi (**Örnek Ezgi No. 8,9,10,11**) ana ezginin dışında tınlayan diğer sesler, çoğunlukla ezginin karar sesleridir. Bu düzende çaldığı ezgilerde karar sesi ile birlikte, üst ile orta telde de **Re** sesi tınlamaktadır. Ana ezginin dışında tınlayan bu sesler, bazen aynı (ünison) olduğu gibi bazen de bir oktav peste veya tizde tınlamaktadır.

4- Bozuk Düzeni:

Bozuk Düzeni'nden çaldığı ezgiler genellikle **Si** kararlıdır. Diğer tellerde ise **Fa** sesi ve peste yine **Si** sesi ana ezgiye eşlik sesi olarak boş telde devamlı tınlamaktadır. Bozuk Düzeni'nden çaldığı **"Boğaz Havası"** adlı ezgide, torunu ile ninesini ezgiler aracılığı ile karşılıklı konuşturmaktadır. Ninenin sesini (Pes) seslerde, torunun sesini ise tiz (ince) seslerde ezgilendirmektedir.

Ramazan Güngör'ün **"Boğaz Havası"** dediği ezgide de görüldüğü gibi parmak çarpması ile çıkardığı sesler çoğunluktadır. Bu düzenden çaldığı ezgilerde karar sesinin ikinci ve dördüncü derecedeki seslerinde yarım karar verilmiştir.

5- Çiftetelli Düzeni:

Sadece **"Çiftetelli"** adlı ezgiyi çaldığı bu düzende, ezgi boyunca **La** sesi, bazen bir oktav bazen de iki oktav peste tınlamaktadır (**Örnek 16 numaralı ezginin 4. ölçüsü**). Düzenin adı da Çiftetelli olan bu ezgi, aynı isimle zeybek düzeninden çaldığı ezgiden hem melodi yö-

nünden hem de tınlayan akort sesleri yönünden farklılık göstermektedir. Zeybek düzeninden çaldığı Çiftetelli adlı ezgi, Anadolu'da yine aynı adla bilinen ve çalınan ezgilere daha çok benzemektedir. Çiftetelli'nin kendi düzeninde çaldığı ezgi ise, **Ramazan Güngör**'ün diğer düzenlerden çaldığı kendi ezgilerine benzemektedir.

Çiftetelli adlı ezgi **La** kararlıdır. Karar sesinin 4. ve 5. derecelerinde ise ezgi yarım kararlıdır (**Örnek Ezgi No. 16**).

6- Kaval Düzeni:

Bu düzenden sadece Anadolu'da çobanların kaval ile yaygın bir şekilde çaldığı **"Koyunu Sulama Havası"** adı ile bilinen ezgiye benzer bir ezgi çalmaktadır. Üç telli kopuzu ile çaldığı bu ezgide, kavalın horlatmalı çalınışını taklit eden melodiler çıkmaktadır.

7- Misket Düzeni:

Bu düzenden çaldığı ezgiler, yörede herkes tarafından çalınan ve söylenen türkülerdir. Kaval ve Çiftetelli Düzeni gibi az kullandığı bu düzeni, bölgede cura veya bağlama çalan diğer kişilerden öğrendiği kanaatindeyim.

V. BÖLÜM
EZGİLERİN TEK SESLİ NOTALARI

Boğma Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : La
Üst Tel : Re

ZEYBEK

Ezgi No: 1

RAMAZAN GÜNGÖR ve ÜÇ TELLİ KOPUZU

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Mi

SARI MEHMET'İN EZGİSİ

Ezgi No: 2

RAMAZAN GÜNGÖR ve ÜÇ TELLİ KOPUZU

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel: Re
Üst Tel : Mi

PEŞREV

Ezgi No: 3

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel: Re
Üst Tel : Mi

ZEYBEK

Ezgi No: 4

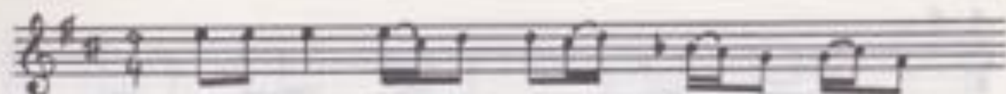

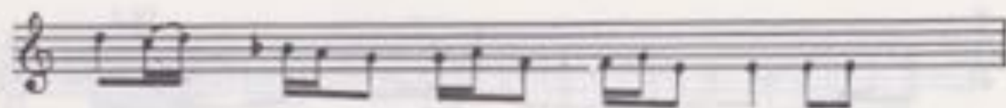
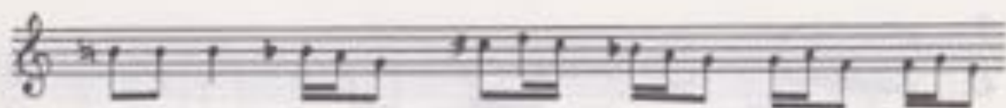
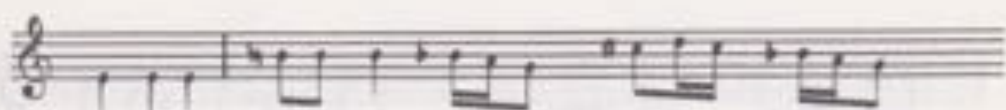
Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Mi

ZEYBEK

Ezgi No: 5

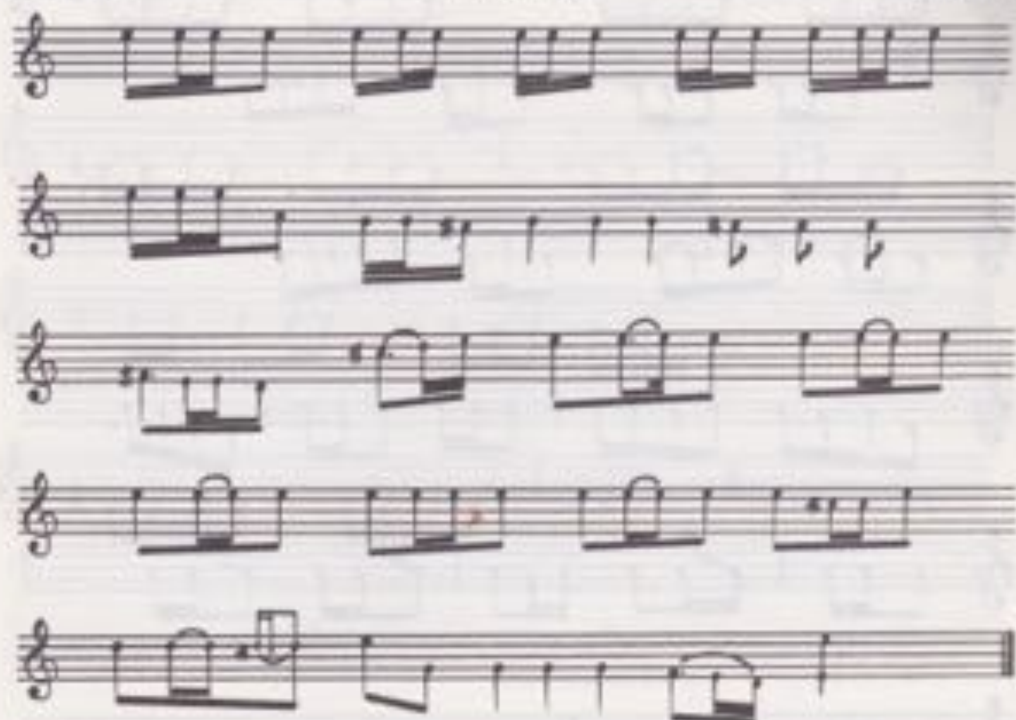
♩. = 72

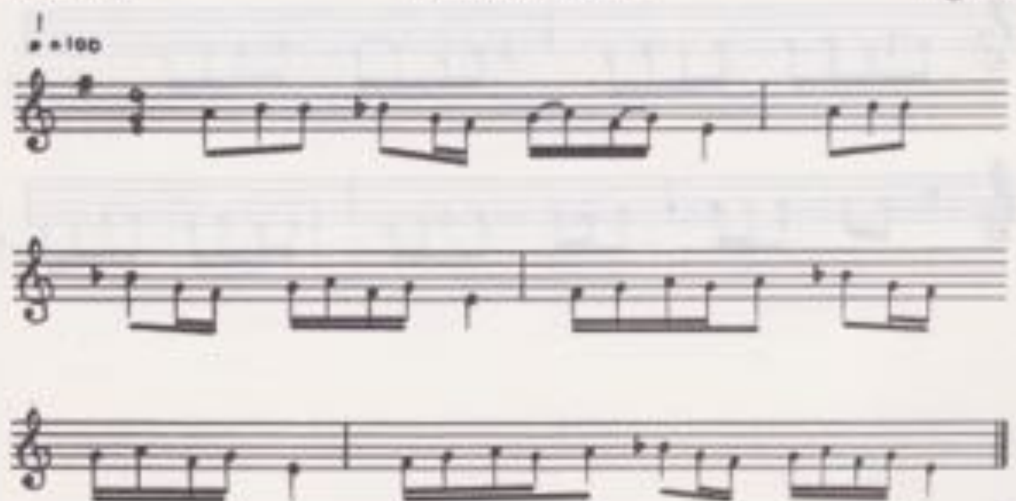

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Mi

SERBEST EZGİ Ezgi No: 6

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Mi

HAREKETLİ ZEYBEK Ezgi No: 7

Zeybek Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel: Re
Üst Tel : Re

ÇİFTETELLİ

Ezgi No: 8

Zeybek Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Re

KOCAOĞLAN ZEYBEĞİ

(Ağır Zeybek)

Ezgi No: 9

Zeybek Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Re

ZEYBEK

Ezgi No: 10

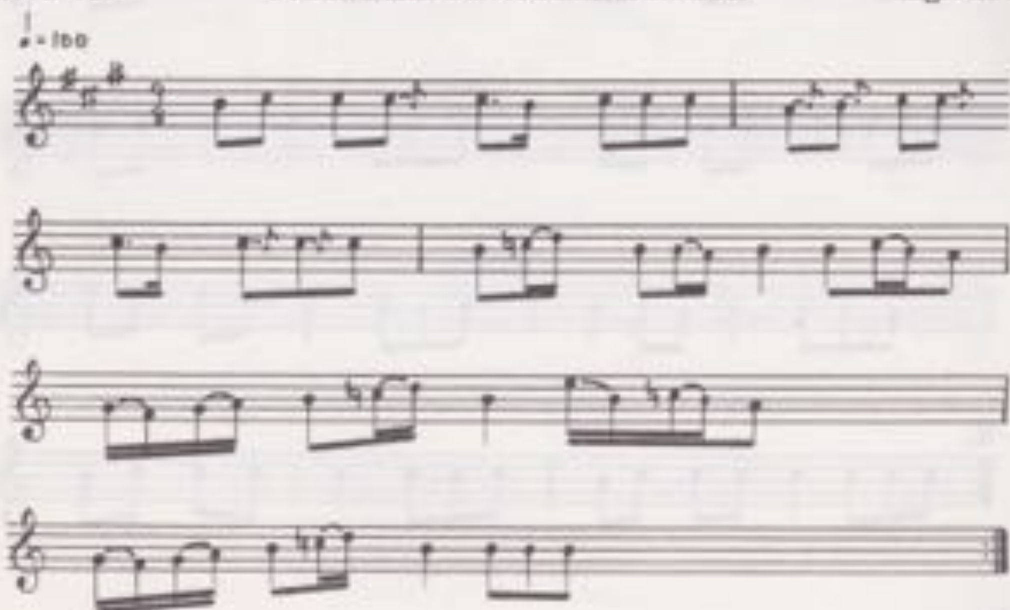
Zeybek Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Re

ZEYBEK Ezgi No: 11

Bozuk Düzen
Alt Tel : La
Orta Tel : Mi
Üst Tel : Si

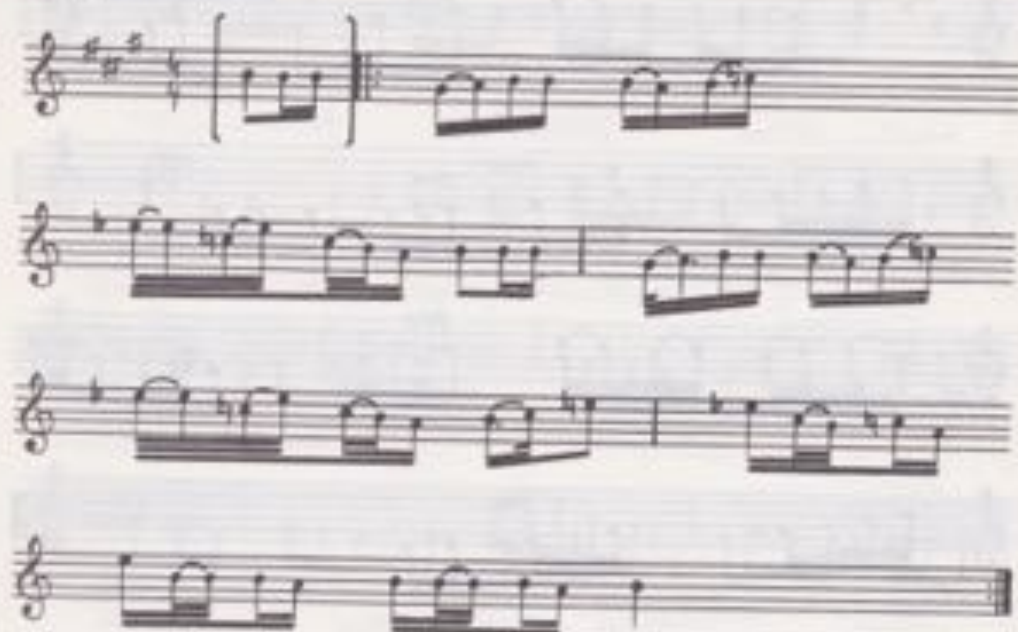
BOZUK DÜZENDEN HAREKETLİ BİR EZGİ Ezgi No: 12

Bozuk Düzen
Alt Tel : La
Orta Tel: Mi
Üst Tel : Si

BOZUK DÜZENDEN PEŞREV

Ezgi No: 13

Bozuk Düzen
Alt Tel : La
Orta Tel : Mi
Üst Tel : Si

BOZUK DÜZENDEN OYUN HAVASI

Ezgi No: 14

Bozuk Düzen
Alt Tel : La
Orta Tel : Mi
Üst Tel : Si

BOZUK DÜZENDEN BOĞAZ HAVASI

Ezgi No: 15

♩= 168

Çiftetelli Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel: La
Üst Tel : La (Pes)

ÇİFTETELLİ

Ezgi No: 16

VI. BÖLÜM
EZGİLERİN EŞLİK SESLERİYLE BİRLİKTE (ÇOKSESLİ) NOTALARI

Boğma Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel: La
Üst Tel : Re

ZEYBEK

Ezgi No: 1

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Mi

PEŞREV

Ezgi No: 3

RAMAZAN GÜNGÖR ve ÜÇ TELLİ KOPUZU

RAMAZAN GÜNGÖR ve ÜÇ TELLİ KOPUZU

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Mi

ZEYBEK

Ezgi No: 4

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Mi

ZEYBEK

Ezgi No: 5

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Mi

SERBEST EZGİ

Ezgi No: 6

Kopuz Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Mi

HAREKETLİ ZEYBEK

Ezgi No: 7

Zeybek Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel: Re
Üst Tel : Re

ÇİFTETELLİ

Ezgi No: 8

♩ = 90

Zeybek Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Re

KOCAOĞLAN ZEYBEĞİ

Ezgi No: 9

Zeybek Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel: Re
Üst Tel : Re

ZEYBEK

Ezgi No: 10

Zeybek Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel : Re
Üst Tel : Re

ZEYBEK

Ezgi No: 11

Bozuk Düzen
Alt Tel : La
Orta Tel : Mi
Üst Tel : Si

BOZUK DÜZENDEN HAREKETLİ BİR EZGİ

Ezgi No: 12

Bozuk Düzen
Alt Tel : La
Orta Tel : Mi
Üst Tel : Si

BOZUK DÜZENDEN PEŞREV

Ezgi No: 13

Bozuk Düzen
Alt Tel : La
Orta Tel : Mi
Üst Tel : Si

BOZUK DÜZENDEN OYUN HAVASI

Ezgi No: 14

SON

Çiftetelli Düzeni
Alt Tel : La
Orta Tel: La
Üst Tel : La (Pes)

ÇİFTETELLİ

Ezgi No: 16

♩= 60

VII. BÖLÜM

Ramazan Güngör'den Derlenen Sözlü Ezgiler: Ramazan Güngör'den derleme çalışması yaparken çaldığı ezgilere genellikle isim vermediğini tespit ettik. "Çaldığın bu ezginin adı ne?" sorusuna ise, **"Eskilerden bir zeybek"**, **"Kopuz zeybeği"** veya **"Eskilerden bir türkü"** cevabını vermiştir.

Bugün sağlık nedeni ile çaldığı sözlü ezgilerin sözünü zor söylediği, fakat eskiden (sağlık durumunun iyi olduğu dönemlerde) çaldığı ezgilerin sözlerini de söylediği tespitlerimiz arasındadır. Radyo repertuarında ve eski adı ile **"Milli Folklor Araştırma Dairesi (MİFAD)"** yeni adı ile **Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Halk Kültürü Arşivi**'nde **Ramazan Güngör**'den derlenen sözlü türküler mevcuttur.

Israrımız üzerine **Ramazan Güngör**, bize üç telli kopuzu ile yöresinde söylenen veya kendisine ait olan türkülerden çalıp söyledi. Muğla yöresinde geçen bir olay üzerine yakılan **"Ayşem"** adlı türkü ile kendisine ait olan **"Üzüm aldım bal oldu"** adlı türküyü üç telli kopuzu ile çalarken tek telden çalmayı ve eşlik seslerini mümkün olduğunca az kullanmayı tercih ettiğini gördük. Bu özellik sözlerini söylediği birçok ezgide görülmektedir.

"Üzüm aldım bal oldu" adlı ve kendisine ait olan türkünün hikayesini sorduğumuzda, gerçekte türküde geçen olayların olmadığını ve olduğunu varsayarak bu türküyü çalıp söylediğini öğrendik.

Bu türkünün hikâyesini şöyle anlattı:

-"Dayımın gızını istediyorum da, dayım gızını hısımdır, akrabadır, yakın akrabadan gız almak olmaz diye vermiyor.

Gızın gönlü var da, yengemin de var. Fakat gız babasının sözüne bakıyor. Yani öyle olmuyor da, öyle oluyor.

-Diyorum ki;

Üzüm aldım bal oldu
Yüce dağlar yol oldu
Yenge gızına söyle
Hapis damı zor oldu.

-Hani vermiyorlar ya...? Alıp götürüyorum, cezaevine düşüyorum.

Yenge gızına söyle
Hapis damı zor oldu

- Diyorum.
- Hapisten bi kaçıyorum

Ölelim yar ölelim
Dağlara zeybek olalım
Dağları karakol basmış
İnelim teslim olalım

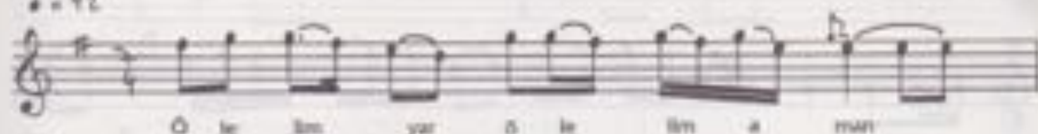
İndim dereye durdum
Çifte güvercin vurdum
Yenge gızına söyle
Kendime uygun yar buldum" **(Örnek nota 17)**.

ÖLELİM YAR

(Üzüm Aldım Bal Oldu)

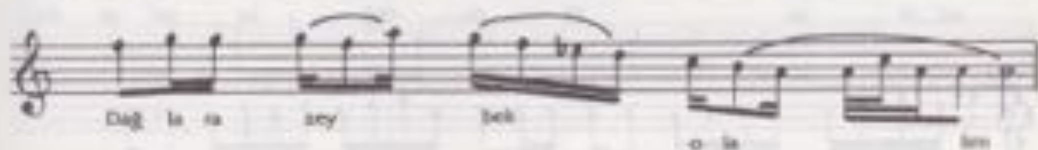
Ezgi No: 17

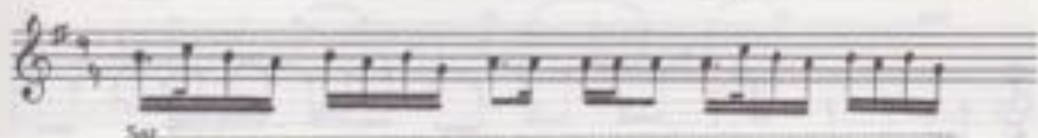
♩= 92

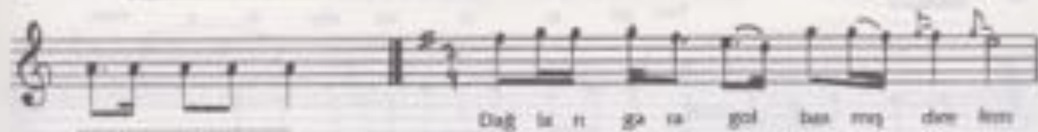

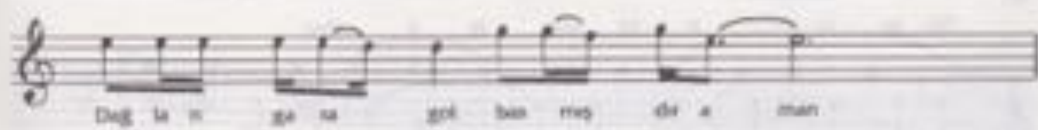

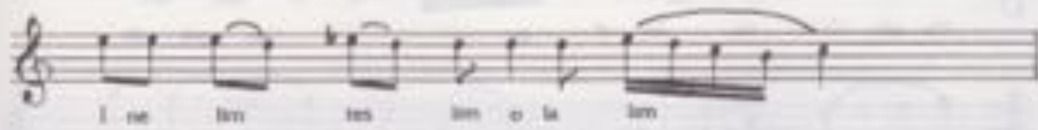

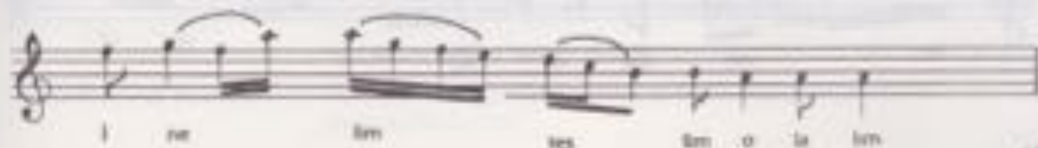

RAMAZAN GÜNGÖR ve ÜÇ TELLİ KOPUZU

Saz

Ü züm al dım bal ol du a man

Ü züm al dım bal ol du a man Yü ce dağ lar

yol ol du Yü ce de dağ lar yol ol du

Saz

Yen ge kı zı na söy le a man

Yen ge kı zı na söy le a man

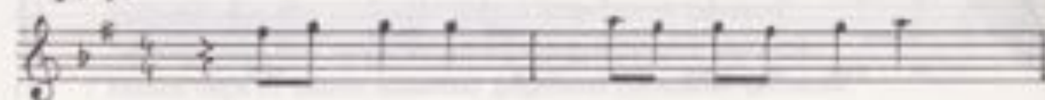
Ha pis da mı zor ol du Ha pis de

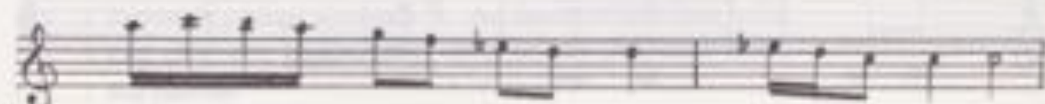
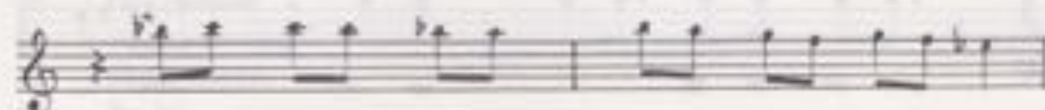
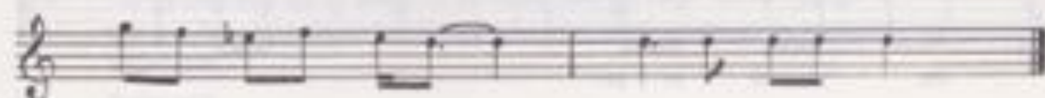
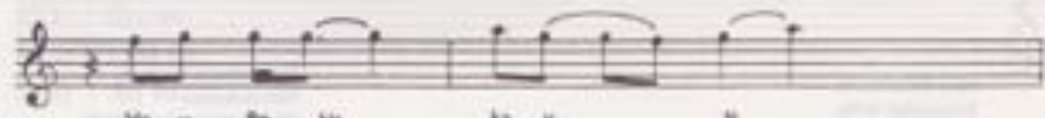
da mı zor ol du

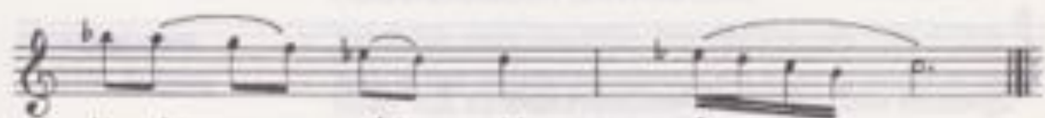
RAMAZAN GÜNGÖR ve ÜÇ TELLİ KOPUZU

AYŞEM

Ezgi No: 18

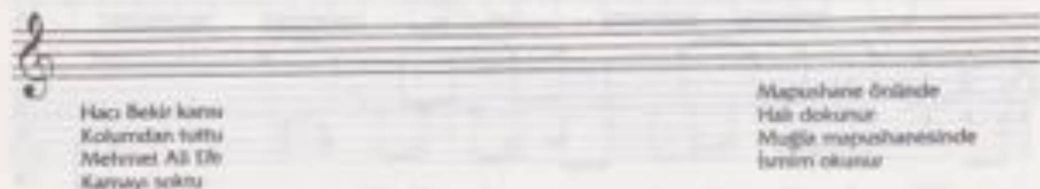
RAMAZAN GÜNGÖR ve ÜÇ TELLİ KOPUZU

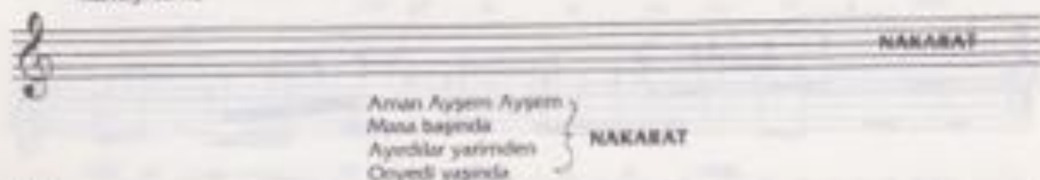

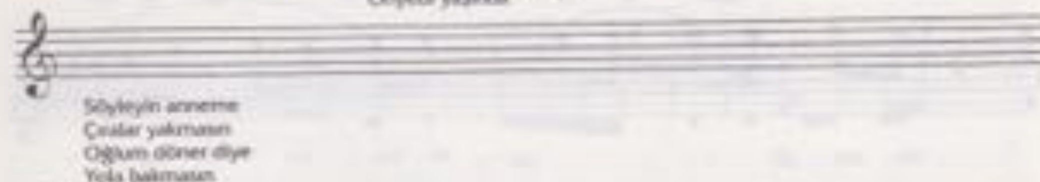

KULLANILAN İŞARETLERİN ANLAM VE AÇIKLAMALARI

(●) : Ana ezgi, mutlaka basılması (çalınması) gereken sesler.
(•) : Akorda tınlayan sesler (eşlik sesleri).
(v) : Tezeneyi veya elini yukarıdan aşağıya doğru iterek çalınacak.
(⊓) : Tezeneyi veya elini aşağıdan yukarıya doğru çekerek çalınacak.
(↕) : Tezene veya el, tellerin arasından geçirilerek (taranarak) çalınacak.
(?) : Parmak teli çektirerek çıkarılması gereken sesler.
(?) : Tezenesiz parmak çarpması ile çıkarılacak (tınlatılacak) sesler.
(>) : Ezgi çalan elin, ilgili parmağı teli çektirerek çıkarılacak sesler.
(+) : Baş parmak
(1) : İşaret parmağı
(2) : Orta parmak.
(3) : Yüzük parmağı.
(4) : Küçük parmak.
(0) : Boş tel.
(–) : İlgili telde ses yok.
(⁝) : Alt ve orta tele işaret parmağı ile basılacak, üst tel boşta tınlayacak.
(⁝) : Üst tele baş parmak ile basılacak, orta tele yüzük parmağı ile basılacak, alt tel boşta tınlayacak.
(K) : Karar sesi.
(Y K) : Yarım karar sesleri.
(Ü.T) : Üst tel.
(O.T) : Orta tel.
(A.T) : Alt tel.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. BARTOK, Bela : Turkish Folk Music Asia Minor. Princeton University Press, c.1976

2. ÇEVİK, Doğanay : Konu ile ilgili kameraman Doğanay Çevik'in çektiği fotoğraf ve video filmler. Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Halk Kültürü Arşivinde, F.91.0157 den F.91.0192 arası ve B.V.B.90.0081,90.0082, 90.0083 numaralarda bulunmaktadır.

3. ÇİNE, Hamit : Üç Telli Bağlama.

4. EKİCİ, Savaş : Konu ile ilgili ses bantları, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Halk Kültürü Arşivinde, B.90.0222, B.90.0223, B.90.0224, B.90.0225, B.90.0226, B.90.0227, B.90.0228 numaralarda bulunmaktadır.

5. KAYMAK, Mansur : Konu ile ilgili ses bantları, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Halk Kültürü Arşivinde, B.80.0018, B.80.0019, B.80.0020, B.80.0021, B.80.0022 numaralarda bulunmaktadır.

6. PİCKEN, Laurence : Folk Musical Instruments Of Turkey, Oxford University Press. New York Toronto, London, 1975.s.685

7. SARISÖZEN, Muzaffer : Türk Halk Müziği Usulleri. Resimli Posta Matbaası Ltd. Şirketi. Ankara.1962.s.120